[2024] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 650 : 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 750

ਕੇ. ਭਾਰਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

(2024 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4113)

03 ਅਕਤੂਬਰ 2024

[ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ* ਅਤੇ ਕੇ.ਵੀ. ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

ਹੈੱਡਨੋਟੇਸਟ

ਕ੍ਰਿਪਾਨਾਮਾ ਸੰਹਿਤਾ, 1973-s.482-ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860-s.120-B r/w ss.420, 409, 467, 468, 471-ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 s.13(1)(d), 13(2) ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ - ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ-ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ - DRT ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਮਲਾ ਸੁਲਝਾਇਆ ਗਿਆ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਬੰਧਾਂ/ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ - ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਵਨ ਟਾਈਮ ਸੈਟਲਮੈਂਟ (OTS) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ, ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਮਲਾ ਸਮਝੌਤਾ/ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੂਰ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

---

* ਲੇਖਕ

ਕੇ. ਭਾਰਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਇਹ ਇੱਕ ਚੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ (ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇਮਪੁਗਨਡ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 11, 31, 34, 35]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ, SPE, SIU (X), ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਡੰਕਨਜ਼ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ, ਕਲਕੱਤਾ [1996] ਪੂਰਕ 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 360: (1996) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 591; ਨਿਖਿਲ ਮਰਚੈਂਟ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [2008] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 236: (2008) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 677; ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2012] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 753: (2012) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 303; ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ, ACB, ਮੁੰਬਈ ਬਨਾਮ ਨਰਿੰਦਰ ਲਾਲ ਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ [2014] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 444: (2014) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 364; ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2014] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1012: (2014) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 466; ਗੋਲਡ ਕੁਐਸਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2014] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 677: (2014) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 235; ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਬਨਾਮ ਸਾਧੂ ਰਾਮ ਸਿੰਗਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ [2017] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 907: (2017) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 350; ਬੀ.ਐਸ. ਜੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [2003] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1104: (2003) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 675; ਮਨੋਜ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2008] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 539: (2008) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1; ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [2012] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 753: (2010) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 118 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1973; ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860; ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 482; ਰੱਦ ਕਰਨਾ; ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ; ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ; ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲੇ; ਬੈਂਕ; ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ; ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਬੰਧ/ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਾਦ; ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ/ਨਿਪਟਾਰਾ; ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰੱਦ; ਕਰਜ਼ਾ ਵਸੂਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਮਾਮਲਾ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4113

2016 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਪੀ ਨੰਬਰ 5778 ਵਿੱਚ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ 01.09.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ੀਆਂ

ਦਾਮਾ ਸ਼ੇਸ਼ਾਦਰੀ ਨਾਇਡੂ, ਗੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਰਾਜੀਵ ਯਾਦਵ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਭਾਟੀਆ, ਵਿਵੇਕ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਿਵਾਲੀ ਚੌਧਰੀ, ਆਰ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਰਮੇਸ਼ ਅੱਲੰਕੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਰੁਣਾ ਗੁਪਤਾ, ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਨਕਵੀ, ਸਿਧਾਂਤ ਬਕਸੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਵੰਸ਼ ਵਰਮਾ, ਯਸ਼ ਗੁਪਤ, ਰਬਿਨ ਮਜੂਮਦਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਬੈਨਰਜੀ, ਏ.ਐੱਸ.ਜੀ., ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਰੋਰੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੰਨੀ ਦੀਕਸ਼ਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਦਾਸ, ਬੀ ਕੇ ਸਤੀਜਾ, ਆਯੂਸ਼ ਆਨੰਦ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਮਲਾ ਸਿਨਹਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇਵੀਨਾ ਸਹਿਗਲ, ਵਿਨੀਤ ਜਾਰਜ, ਬ੍ਰਿਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਤੰਬਰ, ਵਿਨੈ ਸਿੰਘ ਬਿਸਟ, ਪ੍ਰਤੀਕ ਮੁਸ਼ੇਸ਼ਵਾ, ਯਾਕੂਬਾ ਅਰਸ਼ਵਾ ਕੇ. ਰੁਸਤਗੀ, ਸਾਹਸ ਭਸੀਨ, ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਮੁਨਸ਼ੀ, ਅਨੀਤੇਸ਼ ਚੌਧਰੀ, ਸਿਧਾਂਤ ਮੁਨਸ਼ੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ 1 ਸਤੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ, ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 ("(ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.)") ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 5778 ਆਫ 2016 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਪੱਲੀ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਨਾਮਪੱਲੀ ("ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ") ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ 2014 ਦੇ ਸੀ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 16 ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

3. ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਕੇ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3.1 ਕੇ. ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1), ਮੈਸਰਜ਼ ਸਿਰੀਸ਼ ਟਰੇਡਰਜ਼, ਜੋ ਕਿ ਉਰਧ ਢੱਲ ਦੀ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਇੱਕ ਫਰਮ ਹੈ, ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ, ਉਸਮਾਨਗੰਜ ਸ਼ਾਖਾ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ("ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਬੈਂਕ") ਦੁਆਰਾ ਸਮੂਹ ਲੋਨ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਹਨ।

3.2 ਕਿਉਂਕਿ ਕਰਜ਼ਦਾਰ/ਮੌਰਗੇਜਰ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1-5) ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ, ਇਸ ਲਈ 31 ਮਾਰਚ 2010 ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਕਰਜ਼ਾ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਸ਼ੀਲ ਸੰਪਤੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3.3 ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਬੈਂਕ ਨੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਵਸੂਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ("ਛੋਟੇ ਲਈ DRT") ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2010 ਦੀ OA ਨੰਬਰ 253 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

3.4 DRT ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਸਿਰਲੇਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੀ ਮੌਰਗੇਜ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਸਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਜਾਅਲੀ, ਜਾਅਲੀ ਅਤੇ ਮਨਘੜਤ ਸਨ।

3.5 ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਬੈਂਕ ਨੇ 3 ਸਤੰਬਰ 2012 ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ - ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ (CBI-EOW) ਚੇਨਈ ਨੇ 15 ਸਤੰਬਰ 2012 ਨੂੰ ਇੱਕ (ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.) ਨੰਬਰ RC.14/E/2012 ਦਰਜ ਕੀਤੀ।

3.6 ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ CBI-EOW ਚੇਨਈ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ 1860 ("ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.)") ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 120-B, 420, 409, 467, 468 ਅਤੇ 471 ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ 1988 ("ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ PC ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(d) ਅਤੇ 13(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। CBI ਨੇ 27 ਦਸੰਬਰ 2013 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਵੇ।

3.7 ਕਿਉਂਕਿ DRT ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ/ਰੱਖਿਅਕਾਂ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1-5) ਨੇ ਸਮੂਹ ਕਰਜ਼ਾ ਖਾਤਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ, 19 ਨਵੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਬੈਂਕ ਨੂੰ 3.8 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ("OTS" ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ) ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। OTS ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਬੈਂਕ ਨੇ 21 ਨਵੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ/ਗਾਰੰਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।

3.8 ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 5, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ 18 ਅਪ੍ਰੈਲ 2016 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ 2016 ਦੀ ਨੰਬਰ 5778 ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

3.9 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਡੀਆਰਟੀ ਨੇ 4 ਮਈ 2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ, ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਓਟੀਐਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਬੈਂਕ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ, ਓਏ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।
3.10 ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 5 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਜਾਅਲੀ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਨਤਕ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਗਬਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ਼ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3.11 ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਦੋ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4) ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

4. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਦਾਮਾ ਸ਼ੇਸ਼ਾਦਰੀ ਨਾਇਡੂ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਬੈਨਰਜੀ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ (ਛੋਟੇ ਲਈ ASG) ਨੂੰ CBI ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇਵੀਨਾ ਸਹਿਗਲ, ਪ੍ਰਤਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1-ਰਾਜ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਮੁਨਸ਼ੀ, ਪ੍ਰਤਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2-ਬੈਂਕ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

5. ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਇਡੂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3) ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4) ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਹ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।
6. ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਇਡੂ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਡੀਆਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫ਼ਾਈ ਨਾਲ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ 7,78,25,143/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੁੱਲ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੈਂਕ ਨੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਕੇ 1,07,54,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।
7. ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡੀਆਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਓਏ ਦੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਓਟੀਐਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਬੈਂਕ ਨੂੰ 3,80,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਬੈਂਕ ਨੇ ਕਰਜ਼ਾ ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ।

8. ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਇਡੂ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ:

(i) ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ, ਐਸਪੀਈ, ਐਸਆਈਯੂ (ਐਕਸ), ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਡੰਕਨਜ਼ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ, ਕਲਕੱਤਾ:

(ii) ਨਿਖਿਲ ਮਰਚੈਂਟ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਅਤੇ ਹੋਰ?

(iii) ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ,"

(iv) ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ, ਏ.ਸੀ.ਬੀ., ਮੁੰਬਈ ਬਨਾਮ ਨਰਿੰਦਰ ਲਾਲ ਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ;

(v) ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ,

(vi) ਗੋਲਡ ਕੁਐਸਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਅਤੇ

(vii) ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਬਨਾਮ ਸਾਧੂ ਰਾਮ ਸਿੰਗਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ।"

9. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਬੈਂਕ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਮੁਨਸ਼ੀ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਸੰਬੰਧੀ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

10. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਬੈਨਰਜੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੁਲਝ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਏਐਸਜੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

11. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਮਲਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ, ਓਟੀਐਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ, ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

12. ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

---

1 [1996] suppl. 3 SCR 360 : (1996) 5 SCC 591

2. [2008] 12 SCR 236 : (2008) 9 SCC 677

3 [2012] 8 SCR 753 : (2012) 10 SCC 303

4 [2014] 3 SCR 444 : (2014) 5 SCC 364

5 [2014] 4 SCR 1012 : (2014) 6 SCC 466

6 [2014] 7 SCR 677 : (2014) 15 SCC 235

7 [2017] 1 SCR 907 : (2017) 5 SCC 350

13. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਯਾਨੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4, ਜੋ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 1 ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਹਨ।

14. ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਖਾਸ ਭੂਮਿਕਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1-ਕੇ. ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

15. ਅਸੀਂ ਡੰਕਨਜ਼ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ, ਕਲਕੱਤਾ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

"26. ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੱਦ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਹੱਦ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਭਜਨ ਲਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ [1992 ਸਪੁਰਦਗੀ (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 335: 1992 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 426], ਪੀ.ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ [1992 ਸਪੁਰਦ (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 222: 1992 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 192] ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦਲ [(1992) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 305: 1993 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 36], ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ।

27.....

28.....

29. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਬੈਂਕਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤਾ

ਫ਼ਰਮਾਨ, ਸਾਰੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 1987 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਐਫਆਈਆਰ 1987 ਅਤੇ 1989 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਬੈਂਕਾਂ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਥਿਤ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜਾਂਚ 1991 ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਜਾਂਚਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਂਚਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ....." [ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

16. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡੰਕਨਜ਼ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਬੈਂਕਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤਾ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਸਾਰੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

17. ਨਿਖਿਲ ਮਰਚੈਂਟ (ਉਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਾਲੇ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਗੈਰ-ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ।

18. ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

"25. ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ 1998 ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ [(1998) 4 ਐਸਸੀਸੀ 409] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਠੋਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰਕ ਅਤੇ ਪੂਰਕ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੈ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ।

26. ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਘੱਟ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੁਰਲੱਭ ਅਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ।

27. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਹੈ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
28. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਮੂਲ ਇਰਾਦਾ ਕੰਪਨੀ, ਮੈਸਰਜ਼ ਨੀਮਚ ਐਂਬਲੇਜ ਲਿਮਟਿਡ, ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣ ਜਿਸਦੀ ਕੰਪਨੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਇਰਾਦਾ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵਾਧੂ ਰਕਮਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਕੰਪਨੀ ਹੋਰ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।
29. ਧਾਰਾ 420 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਤ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 320 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬੀ.ਐਸ. ਜੋਸ਼ੀ ਕੇਸ [(2003) 4 ਐਸਸੀਸੀ 675: 2003 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 848] ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸਿਧਾਂਤ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

30. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੈਂਕ ਦੇ ਬਕਾਏ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਦਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੋ ਬਚਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਉਸ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ ਜਿਸਦੀ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਾਦ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਾਲੇ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?

31. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਬੀ.ਐਸ. ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਜੋਸ਼ੀ ਕੇਸ [(2003) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 675: 2003 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 848] ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 11, ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਤਕਨੀਕੀਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਦਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਇੱਕ ਵਿਅਰਥ ਅਭਿਆਸ ਹੋਵੇਗਾ।"

19. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 320 (ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸੀ, ਪਰ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਐਸ. ਜੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

20. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਤਕਨੀਕੀਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਵਿਅਰਥਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਹੋਵੇਗਾ।

21. ਮਨੋਜ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 2 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

22. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 2 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੇ ਬੀ.ਐਸ. ਜੋਸ਼ੀ (ਸੁਪਰਾ), ਨਿਖਿਲ ਮਰਚੈਂਟ (ਸੁਪਰਾ), ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

23. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ 3 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।" ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਆਰ.ਐਮ. ਲੋਢਾ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੀ), ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

"57. ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਨ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 320 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 320 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕਿਸੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਗੇ ਭਾਵੇਂ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਾ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

58. ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪਰਾਧ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਹ ਇਸਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਵਿਅਰਥਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ; ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਅੰਤਮ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਕਾਰਕ ਹੈ।

---

8. [2003] 2 SCR 1104 : (2003) 4 SCC 675

9. [2008] 14 SCR 539 : (2008) 16 SCC 1

10. [2012] 8 SCR 753 : (2010) 15 SCC 118

11. [2012] 8 SCR 753 : (2012) 10 SCC 303

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਅਪਰਾਧ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਤਾ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਛੱਡਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨੇ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ। ਕਤਲ, ਬਲਾਤਕਾਰ, ਡਕੈਤੀ, ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ, ਜਾਂ ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਮਾਨਸਿਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਸੁਆਦ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਿਵਲ, ਵਪਾਰਕ, ਵਪਾਰਕ, ਵਿੱਤੀ, ਭਾਈਵਾਲੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਦਾਜ ਆਦਿ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਗਲਤੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਕੇ, ਨਿਆਂ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਟੀਚੇ ਹਾਰ ਜਾਣਗੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੂਚੀ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਖ਼ਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

59. ਬੀ.ਐਸ. ਜੋਸ਼ੀ [(2003) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 675: 2003 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 848], ਨਿਖਿਲ ਮਰਚੈਂਟ [(2008) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 677: (2008) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 858], ਮਨੋਜ ਸ਼ਰਮਾ [(2008) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1: (2010) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 145] ਅਤੇ ਸ਼ਿਜੀ [(2011) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 705: (2012) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 101] ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ (ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.) ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 320 ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ B.S. ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ? ਜੋਸ਼ੀ [(2003) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 675: 2003 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 848], ਨਿਖਿਲ ਮਰਚੈਂਟ [(2008) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 677: (2008) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 858], ਮਨੋਜ ਸ਼ਰਮਾ [(2008) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1: (2010) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 145] ਅਤੇ ਸ਼ਿਜੀ [(2011) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 705: (2012) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 101] ਇਸ ਅਦਾਲਤ

ਨੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕੰਪਾਊਂਡੇਬਲ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਧਾਰਾ 320 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ।

60. ਸਾਨੂੰ ਸਿਮਰੀਖੀਆ [(1990) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 437: 1990 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 327], ਧਰਮਪਾਲ [(1993) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 435: 1993 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 333: 1993 Cri LJ 1049], ਅਰੁਣ ਸ਼ੰਕਰ ਸ਼ੁਕਲਾ [(1999) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 146: 1999 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 1076: AIR 1999 SC 2554], ਈਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ [(2008) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 667: (2009) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 1153], ਰੂਮੀ ਧਰ [(2000) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 364: (2000) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸੰਗਤਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। 1074] ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਸਦਾਰੰਗਨੀ [(2012) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 321]। ਸਿਮਰੀਖੀਆ [(1990) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 437: 1990 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 327] ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਬਾਰ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਹੁਣ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਰਮਪਾਲ [(1993) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 435: 1993 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 333: 1993 Cri LJ 1049] ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹੀ ਗੱਲ ਵੇਖੀ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਜਿਤ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਬਿਆਨ ਅਰੁਣ ਸ਼ੰਕਰ ਸ਼ੁਕਲਾ [(1999) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 146: 1999 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 1076: AIR 1999 SC 2554] ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਈਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ [(2008) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 667: (2009) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 1153] ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 307 (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 320 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 307 (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 320 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਾਬੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰੂਮੀ ਧਰ [(2009) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 364: (2009) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 1074] ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਰਜ਼ਾ ਵਸੂਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 120-B/420/467/468/471 (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(2) ਦੇ ਨਾਲ 13(1)(d) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ,

ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਮਾਮਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸ਼ੋਕ ਸਦਾਰੰਗਨੀ [(2012) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 321] ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 120-B, 465, 467, 468 ਅਤੇ 471 (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਜਾਅਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪੱਤਰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਮਾਨ ਲਿਆਏ ਬਿਨਾਂ ਪਰ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਪਲਾਇਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਕਦ-ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵੀ। ਅਦਾਲਤ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ B.S. ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਸੀ। ਜੋਸ਼ੀ [(2003) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 675: 2003 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 848], ਨਿਖਿਲ ਮਰਚੈਂਟ [(2008) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 677: (2008) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 858] ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਸ਼ਰਮਾ [(2008) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1: (2010) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 145] ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬੀ.ਐਸ. ਜੋਸ਼ੀ [(2003) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 675: 2003 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 848] ਅਤੇ ਨਿਖਿਲ ਮਰਚੈਂਟ [(2008) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 677: (2008) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 858] ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੀ ਪਰ ਅਸ਼ੋਕ ਸਦਾਰੰਗਨੀ [(2012) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 321] ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਾ ਸਿਵਲ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਪਰਾਧਿਕ ਇਰਾਦੇ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਅਸ਼ੋਕ ਸਦਾਰੰਗਨੀ [(2012) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 321] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ।

61. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਉਭਰਨ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 320 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ: (i) ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ (ii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ। ਕਿਹੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਸਿਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਕਤਲ, ਬਲਾਤਕਾਰ, ਡਕੈਤੀ, ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਚੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਭਾਵੇਂ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੇ ਝਗੜਾ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ, ਆਦਿ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾ; ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਸੁਆਦ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਪਾਰਕ, ਵਿੱਤੀ, ਵਪਾਰਕ, ਸਿਵਲ, ਭਾਈਵਾਲੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਦਾਜ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਾਦ ਜਿੱਥੇ ਗਲਤੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੂਰ ਅਤੇ ਧੁੰਦਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ(ਸਵਾਲਾਂ) ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।"

24. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ 3 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀ.ਐਸ. ਜੋਸ਼ੀ, ਨਿਖਿਲ ਮਰਚੈਂਟ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

25. ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧ ਹਨ ਜੋ ਸਿਵਲ, ਵਪਾਰਕ, ਵਪਾਰਕ, ਵਿੱਤੀ, ਭਾਈਵਾਲੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਦਾਜ, ਆਦਿ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਿਵਲ ਸੁਆਦ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਣ ਕਰਦੇ ਹਨ,

ਜਿੱਥੇ ਗਲਤੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਸੁਲ੍ਹਾ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

26. ਪੈਰਾ 60 ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਬੀ.ਐਸ. ਜੋਸ਼ੀ, ਨਿਖਿਲ ਮਰਚੈਂਟ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੱਥਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

27. ਪਹਿਲੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਉਲਟ ਸਨ ਪਰ ਦੂਜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਾਦ ਸਿਵਲ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਨ।

28. ਪੈਰਾ 61 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਦੇਖਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਹੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਹਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਸਵਾਦ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਪਾਰਕ, ਵਿੱਤੀ, ਵਪਾਰਕ, ਸਿਵਲ, ਭਾਈਵਾਲੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਜਾਂ ਦਾਜ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗਲਤੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੂਰ ਅਤੇ ਧੁੰਦਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ।

29. ਨਰੇਂਦਰ ਲਾਲ ਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 3 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

"13. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 120-B/420 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਵਲ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਪਰ ਕੱਢੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ (ਪੈਰਾ 3 ਵੇਖੋ)। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਥਾਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 420 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਹੈ, ਧਾਰਾ 120-B ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬੀ.ਐਸ. ਜੋਸ਼ੀ [ਬੀ.ਐਸ. ਜੋਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2003) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 675: 2003 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ.) 848: ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2003 ਐਸ.ਸੀ. 1386] ਅਤੇ ਨਿਖਿਲ ਮਰਚੈਂਟ [(2008) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 677: (2008) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 858] ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ [ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2012) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 303: (2012) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Civ) 1188: (2013) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 160: (2012) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (L&S) 988] (ਪੈਰਾ 61) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 420/120-B (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੇ ਤਹਿਤ।

14. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 482 (ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਜੋ ਦਮਨਕਾਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।"

30. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 2 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ (ਉੱਪਰ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕੀਤਾ:

"29. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਇਲਾਜ ਦੇਣ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ:

29.1. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 320 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੰਪਾਊਂਡੇਬਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

29.2. ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਕਾਰਕ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ:

(i) ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼, ਜਾਂ
(ii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ।
ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ 'ਤੇ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

29.3. ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਗਾੜ ਦੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਕਤਲ, ਬਲਾਤਕਾਰ, ਡਕੈਤੀ, ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

29.4. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਚਰਿੱਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ।

29.5. ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੂਰ ਅਤੇ ਧੁੰਦਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ।

29.6. ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸੱਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਸੱਟ ਸਰੀਰ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ/ਨਾਜ਼ੁਕ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ। ਪੀੜਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੂਰ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਦਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

29.7. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜਿੱਥੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ

ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ/ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵੀ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸਬੂਤ ਅਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਅਜੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਨੁਕੂਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਦਾਰਤਾ ਦਿਖਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ/ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਨਜ਼ਰੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਲਗਭਗ ਪੂਰੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲਾ ਦਲੀਲ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਸਮਝੌਤਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਦਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।"

31. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ, ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

32. ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਪੰਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਕੁੰਡਲੀ ਨੂੰ ਦਫ਼ਨਾਇਆ ਸੀ ਬਲਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

33. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਗੋਲਡ ਕੁਐਸਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸਾਧੂ ਰਾਮ ਸਿੰਗਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

34. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਸਾਧੂ ਰਾਮ ਸਿੰਗਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਨ ਮਾਸਿਕ ਕਿਸ਼ਤਾਂ (EMIS) ਜਾਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਨੇ OTS ਅਧੀਨ 3,80,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। OTS ਅਧੀਨ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੈਂਕ ਨੇ ਕਰਜ਼ਾ ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੀ।

35. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ DRT ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੂਰ ਅਤੇ ਧੁੰਦਲੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

36. ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਜੋ ਖਾਸ ਭੂਮਿਕਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ।

37. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

38. ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।

39. ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

ਕੇ. ਭਾਰਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

(i) ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
(ii) 1 ਸਤੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ 2016 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 5778 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
(iii) ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ, ਨਾਮਪੱਲੀ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ 2014 ਦੇ ਸੀ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 16 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

40. ਏ.ਓ.ਆਰ. ਦੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਲਈ 2021 ਦੇ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 68579 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।
ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਰਲੇਖ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ